

der er hengaaet, om ikke just mange Aar, saa dog 4 Aar, at faa klargjort, hvad der den Gang var Udvalgets Mening. Men det kan vel heller ikke være noget, der absolut kan komme i Betragtning, hvad en og anden af Udvalgets Medlemmer den Gang havde tænkt sig. Ja, selv hvad Udvalgets daværende Formand havde tænkt med Hensyn til Forstaaelsen af dette Punkt, kan ikke komme i Betragtning, naar det ikke er kommet klart og bestemt frem.

Der er et andet Punkt i Skoleloven, som der ligeledes den Gang var en bestemt Opfattelse af, men en Opfattelse, som senere hen i betydelig Grad er bleven underkendt. Det er Ordningen af Mulkteringen. Jeg beklagede den Gang i høj Grad denne Ordning af Mulkteringsvæsenet, fordi det har været min inderste Overbevisning, at dette Mulkteringsvæsen i det store og hele kun har været og kun vil blive til virkelig Skade for Undervisningen. Og jeg tror at kunne have nogen Mening om dette, da jeg har været i Skolevæsenets Tjeneste siden 1858 og altsaa snart har haft et halvt Aarhundredes Virksomhed i saa Henseende paa forskellige Steder i Landet lige fra den jydsk Hede og til det alleryderste Østen i vort Land. Jeg har aldrig i denne Tid oplevet eller faaet bekræftet, at dette Mulkteringsvæsen var til Gavn. Jeg har i min Skoletid frigjort mig for alt dette Mulkteringsvæsen, og jeg har kunnet gøre det, uden at Skolen i mindste Maade har lidt derunder, jeg er tværtimod sikker paa, at det har været til Gavn for Skolen. Jeg saa derfor i sin Tid med Glæde, at der kom en lille Bemærkning ind i Loven, som mange knyttede store Forhaabninger til. Det var Bemærkningen om, at Sogneraadet kunde fritage for enkelte Forsømmelser. Der var, siger jeg, den Gang mange, som mente, at det var et stort Gode, og det kunde nok for en Del opveje dette, at vi fik Mulkterne fordoblede. Det har siden vist sig at være blevet en Skuffelse, hvad jeg allerede den Gang forudsaa, fordi jeg vidste, at Autoriteterne, særlig mange af Provsterne, ere svært fornøjede med at faa dygtig mange Mulkter. Denne Bestemmelse er derfor bleven til ingen Verdens Ting. Dersom Sogneraadene skulle fritage for enkelte Dages Mulkter, kan det kun ske, naar de for hver enkelt Dag sørge for, at det bliver saa begrundet, at Provsten kan føle sig tilfreds derved. Bestemmelsen er, som sagt, bleven en Skuffelse, og derfor siger jeg, at dette Spørgsmaal om Mulkteringsvæsenet trænger i høj Grad til at

blive taget under Behandling paa ny. Jeg skal imidlertid ikke foreslaa dette nu, fordi det jo er et mere omfattende Spørgsmaal og sikkert et Spørgsmaal, hvorom der er mange stridige Anskuelse. Men jeg haaber, at det Tidspunkt ikke maa være fjernt, da dette Spørgsmaal bliver taget op paa ny, og at de kommunale Autoriteter faa om ikke andet saa en udstrakt Myndighed til at frigøre sig for Mulktevæsenet, og at det bliver saaledes ordnet, at det bliver Ord, der ikke blot komme til at staa paa Papiret, men blive til Virkelighed.

I al Almindelighed vil jeg henstille til den højtærede Minister, at det Arbejde, der bliver paalagt Skolelærerne, ikke bliver alt for omfattende. Jeg har den Erfaring og Overbevisning, at dersom en Lærer skal udrette noget i sin Skole, gælder det om, at han gaar frisk og frejdig til sin Gerning, at han har de fornødne Kræfter og lægger dem ind i Gerningen. Det er Meningen, og det er derfor vi sørge for at ordne dette Forhold saa godt vi forstaa. Det, det gælder om, er, at Lærerens Kræfter blive anvendte i Skolens Tjeneste, men det er en sikker Erfaring, at skulle Lærerne Dag ud og Dag ind, Aar ud og Aar ind arbejde energisk i Skolens Tjeneste 6 Timer om Dagen, have de Arbejde nok, og det vil sikkert ikke gavne Skolen i nogen væsentlig Grad, om man forøger Timeantallet for Undervisningen. Det gaar med dette, som det gaar med Arbejde paa andre Omraader. Man har jo i den sidste Tid fra en vis Side holdt stærkt paa, at Arbejdstiden skulde indskrænkes til 8 Timer, og jeg vil sige, at det har paa en vis Maade min Sympati. Naar man vil arbejde mere energisk i de 8 Timer, end man gør, naar man har 10 Timers Arbejdstid, tror jeg intet som helst Tab lides derved. Det vil kun blive en Fejl, hvis man kan arbejde lige stærkt og ivrigt, hvad enten man har 8 eller 10 Timers Arbejde. Men for ethvert Menneske, ogsaa naar han giver sig af med Skolegerning, er der en Begrænsning i de Krav, som man kan stille, naar den vedkommende virkelig skal udfylde sin Plads, og jeg synes, at de Krav, man efterhaanden stiller til Lærerne, i høj Grad kunne give Grund til Betænkelighed. Der skal undervises i Gymnastik i Skolen, der skal undervises i Haandgerning, der skal undervises i Sundhedslære, og nu er det tilmed kommet dertil, at Lærerne skulde vadske Børnene. Vi skulle have Skolebade, men jeg synes, at det er et Arbejde, som der